

แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสร้างสรรค์สู่สัมผัสเสียง
**The Mysterious Glass: by Tang Chang Transforming
Creative Energy into Sound**

กัมปนาท เกตุเหมื่อน,
เฉลิมพล งามสุทธิ และ จันทิมาภรณ์ จันทรมณี
มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
**Kampanat Gatemuan,
Chalermpon Ngamsutti and Jantimaphorn Jantaramanee**
Bangkokthonburi University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: kampanat.gat@bkkthon.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสร้างสรรค์สู่สัมผัสเสียง” ได้แรงบันดาลใจจากบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจ่าง แซ่ตั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างสรรค์บทเพลง บรรเลง “แก้วน้ำปริศนา” ในลักษณะดนตรีร่วมสมัย 2) นำไปบรรเลงด้วยวงสตริงคอมโบ ศึกษาแนวคิดและ ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักวิชาการด้านดนตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม และผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อความหมายทางดนตรี คัดเลือกโดยพิจารณาจาก ผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง ด้วยแบบสัมภาษณ์ด้านการสื่อความภาษา การประพันธ์เพลงไทย การประพันธ์เพลงสากล วิเคราะห์ข้อมูลกำหนดประเด็นการสร้างสรรค์ เรียบเรียงเสียงประสานตามหลัก ดุริยางคศาสตร์สากลและอธิบายรายละเอียดการสร้างสรรค

ผลการวิจัย (1) งานสร้างสรรค์มีโครงสร้างหลัก 5 ตอน ABCDA ใช้อัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{6}{4}$ และ 12/8 อัตราความเร็ว 80 Bpm และ 160 Bpm ทำนองผสมผสานสำเนียงแบบสากลและไทยเดิม ใช้คอร์ดทาบ 7 ตอน A อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ สื่อความถึงชีวิต ตอน B อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ สื่อความถึงคน ตอน C อยู่บนบันไดเสียง E ไมเนอร์ สื่อความถึงเวลา ตอน D อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ บรรเลงโดยใช้คิต ปฏิกานเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ของผู้บรรเลง ย้อนความจบด้วยด้วยตอน A (2) งานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนา ของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสร้างสรรค์สู่สัมผัสเสียง” ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดรูปแบบของวงที่บรรเลงคือ วงสตริงคอมโบ ซึ่งประกอบด้วย กลองชุด กีตาร์เบสไฟฟ้า กีตาร์ไฟฟ้า เปียโน ทรัมเป็ต ทรอมโบน และเทนเนอร์แซกโซโฟน ดำเนินทำนองโดยกีตาร์ไฟฟ้า นอกจากนี้สามารถปรับเครื่องดนตรีและเนื้อหาดนตรีตามความเหมาะสมได้

คำสำคัญ: แก้วน้ำปริศนา; ดนตรีร่วมสมัย; วงสตริงคอมโบ

* วันที่รับบทความ : 9 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 30 กันยายน 2567; วันตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2567

Received: July 9 2024; Revised: September 30 2024; Accepted: October 2 2024

Abstract

This research is creative work. The creator was inspired by the concrete poetry of Tang Chang. The purpose is to study 1) Create “The Mysterious Glass” as contemporary music. 2) Perform with the string combo. Study concepts and theories from literature and research. Data was collected through interviews with

key Information, including music scholars, literature specialists, and expert in musical interpretation. The selection of participants was based on their relevant research and creative works. by interviews form on language interpretation, Thai music creation and international music creation.

The results showed that (1) The creative work has a total of 5 Section ABCDA, Time signature $\frac{4}{4}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{6}{4}$ and $\frac{12}{8}$, Tempo 80 Bpm and 160 Bpm, Key signature C major and E minor.

The functioning of the melody is a melody that combines the stress of international and Thai original melodies. Using 7 chord. Section A is on the C major scale, represents life. Section B is on the C major scale, represents people. Section C is on the E minor scale, represents time. Section D on the C major scale, the creator wishes to improvise to convey the emotions of the performer. And end with section A. (2) Creative work The Mysterious Glass of Water by Tang Chang: Transforming Creative Energy into Sound. The creator defined the style of the band that performs with string combo. Which includes drum set, electric bass guitar, electric guitar, piano, trumpet, trombone and tenor saxophone. The main melody is performed by electric guitar. In addition, instruments and music content can be adjusted accordingly.

Keywords: The Mysterious Glass; Contemporary Music; String combo

บทนำ

ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลป์ ที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยอาศัยเสียงเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้สึก เสียงดนตรีเป็นเสียงที่ถูกเรียบเรียงผสมกลมกลืนกันทั้งจังหวะ ทำนอง การประสานเสียงให้เป็นบทเพลง แสดง วัตถุประสงค์และความรู้สึกของผู้แต่ง ผู้บรรเลงถ่ายทอดไปยังผู้ฟัง โดยดนตรีนั้นเป็นภาษาสากลที่มนุษย์ทุกเชื้อ ชาติสามารถสัมผัสได้ทำให้เกิดอารมณ์ ความรู้สึก ทั้งเศร้าหมอง มีความรัก ให้กำลังใจ ปลุกใจ มีความกล้าหาญ ดนตรีจึงถูกนำมาใช้ประโยชน์ในเวลาและกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน (กฤติน นกแก้ว, 2563 : 1)

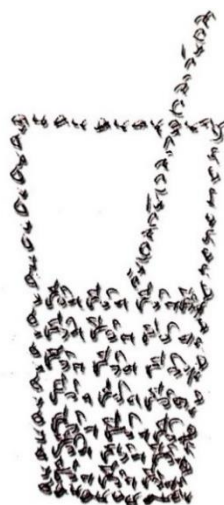
ในบรรดาศิลปินนอกสายตา (outsider) จ่าง แซ่ตั้ง (Tang Chang, also known as Chang Sae-tang) เป็นศิลปินที่เป็นที่รู้จักคนหนึ่งท่ามกลางศิลปินคนอื่น ๆ เช่น ประเทือง เอมเจริญ, สมชัย หัตถกิจโกศล, สุชาติ วัจนติกุล หรือสมเกียรติ ปานะศิริศิลป์ ซึ่งศิลปินนอกสายตาดังกล่าวเป็นศิลปินที่ศึกษาศิลปะด้วยตนเอง และไม่เคยมิได้เข้ารับการศึกษาศิลปะในสถาบันใดๆ จ่างเกิดในย่านตลาดสดเต็จ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งธนบุรี ในปี พ.ศ. 2477 โดยบิดาอพยพมาจากประเทศจีน ส่วนมารดาเป็นชาวจีนที่อยู่ในประเทศไทย เมื่อจ่างอายุ

ครบเกณฑ์ได้เข้าศึกษาชั้นมูลโรงเรียนวัดพิชัยญาติการาม แต่ไม่นานหลังจากนั้นก็เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง จำงจึงต้องออกจากโรงเรียนและไม่เคยได้รับการศึกษาในระบบการศึกษาอีกเลย จำงสมรสกับนางเซี้ยะ แซ่ตั้ง (เสี้ยวชีวิต) มีบุตรชาย 4 คน บุตรสาว 3 คน จำงสร้างผลงานศิลปะควบคู่ไปกับการค้าขายเพื่อเลี้ยงครอบครัว โดยไม่ได้ขายผลงานศิลปะแม้แต่ชิ้นเดียวในขณะที่มีชีวิตอยู่ (นวกุ แซ่ตั้ง, 2562 : 114)

จำงมีชื่อเสียงจากการเป็นคนแรกในประเทศไทยที่สร้างงานศิลปะแบบนามธรรม (Abstract Art) จากการค้นพบของตนเองผ่านปรัชญาตะวันออก (เต๋าและพุทธ) โดยไม่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก และจำงยังเป็นคนแรกในประเทศไทยที่สร้างงาน “บทกวีรูปธรรม” (Concrete Poetry) หรือวรรณรูป โดยอาศัยการเขียนคำซ้ำๆ กัน และจัดวางในลักษณะที่คล้ายกับการเขียนรูป ในสมัยนั้นเคยมีคนว่าเขาเป็นกวีติดอ่าง แต่เวลาผ่านไปจนปัจจุบัน งานของจำงถูกนำมาศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่มัธยมศึกษา จนถึงระดับบัณฑิตศึกษา (ภูเขา บนสายธาร, 2555)

สิ่งที่จำง แซ่ตั้ง ทำควบคู่ไปกับการเขียนรูป และสร้างสรรค์จิตรกรรมนั้นคือ การเขียน และแปลหนังสือ ทั้งที่เขียนขึ้นเองในรูปของบทกวี เรื่องสั้น บทกวี และส่วนที่ศึกษาจากต้นฉบับภาษาจีนโบราณแล้ว แปลพร้อมขยายความเป็นภาษาไทย เมื่ออายุได้ 34 ปี จำง รวบรวมผลงานการเขียนของเขาจัดพิมพ์เป็นหนังสือหนา 40 หน้าออกวางจำหน่าย ไม่มีชื่อเรื่อง ไม่มีคำนำ เป็นหนังสือปกสีดำเห็นเพียงภาพตนเองกลาง ๆ ไม่มีรายละเอียดหรือคำอธิบายใด ๆ เกี่ยวกับผลงานของตนเองนอกจากพิมพ์ว่า จำง แซ่ตั้ง ในหน้าแรกจากหน้าที่ 3 จนถึงหน้าสุดท้ายรวม 38 บท คือบทกวีที่เขาประพันธ์ขึ้นในรูปแบบเฉพาะตัว และมีชื่อเรียกว่า “บทกวีรูปธรรม” (ศภิสรา เข้มทอง, 2556 : 34)

บทกวีรูปธรรมของ จำง แซ่ตั้ง มีผลงานอยู่ชิ้นหนึ่งเป็นการสร้างสรรค์กลุ่มคำ 3 ชุด คือคำว่า คน, ชีวิต และวันเวลา โดยใช้คำว่า “คน” เขียนซ้ำ ๆ ประกอบกันจนเป็นรูปทรงของแก้วน้ำ ใช้คำว่า “ชีวิต” เขียนซ้ำ ๆ ประกอบกันจัดเรียงอยู่ภายในรูปทรงของแก้ว และใช้คำว่า “วันเวลา” วิธีการเขียนเหมือนองค์ประกอบในส่วนอื่น คือ เขียนซ้ำ ๆ ประกอบกันจนเป็นรูปทรงเหมือนหลอดที่ใส่อยู่ในแก้วน้ำ โดยบทกวีรูปธรรมชิ้นนี้ไร้ชื่อผลงาน

รูปที่ 1 กวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจ่าง แซ่ตั้ง
ที่มา : บทกวีของฉันทน์ โดย จ่าง แซ่ตั้ง (2553)

จากบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำของ จ่าง แซ่ตั้ง เป็นการผสมผสานทางด้านวัฒนธรรมดนตรีไทยและตะวันตก รูปแบบดนตรีร่วมสมัย (Contemporary Music) สร้างสรรค์งานดนตรีที่เกิดจากการหลอมรวมกันขององค์ประกอบทางดนตรีของแต่ละวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างลงตัว โดยไม่ได้จำกัดเพียงแค่การนำเครื่องดนตรีไทยและตะวันตกมาเล่นร่วมกันเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปรับแต่งโครงสร้างและองค์ประกอบดนตรีของทั้งสองวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความกลมกลืนและเหมาะสม

วงสตริงคอมโบ (String combo) เป็นวงที่ผสมกันระหว่าง วงคอมโบ (Combo band) และวงชาโดว์ (Shadow band) ซึ่งเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงคอมโบ (Combo band) ประกอบด้วย กีตาร์, กีตาร์เบส, เปียโน, กลองชุด, แซกโซโฟน, ทรัมเป็ต และทรมโบบน, วงชาโดว์ (Shadow band) กีตาร์, กีตาร์เบส, กลองชุด ซึ่งเครื่องดนตรีในวงสตริงคอมโบ (String combo) สามารถปรับเพิ่มหรือลดได้ตามความเหมาะสมของโอกาสในการบรรเลง

งานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสร้างสรรค์สู่สัมผัสเสียง” ได้แรงบันดาลใจจากบทกวีรูปธรรมที่มีรูปทรงเหมือนแก้วน้ำ โดยจ่าง แซ่ตั้ง ผู้สร้างสรรค์ต้องการสื่อถึงอารมณ์ของกลุ่มคำ 3 ชุด คือ คน, ชีวิต และวันเวลา ที่ประกอบกันเป็นรูปทรงแก้วน้ำ โดยมีโครงสร้าง ABCDA ซึ่งมี ตอน A คือ ชีวิต สื่อถึงความสว่างสดใสของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด ตอน B คือ คน สื่อถึงการเติบโตและมั่นคงของผู้คนที่เรียนรู้ไปตามประสบการณ์ ตอน C คือ วันเวลา สื่อถึงวันเวลาที่นำพาชีวิตไปสู่เหตุการณ์ต่าง ๆ ตอน D ในตอนนี้ผู้สร้างสรรค์มีความประสงค์ให้กิตำร์บรรเลงโดยใช้คีตปฏิภาณ และจบด้วยตอน A

วัตถุประสงค์การวิจัย

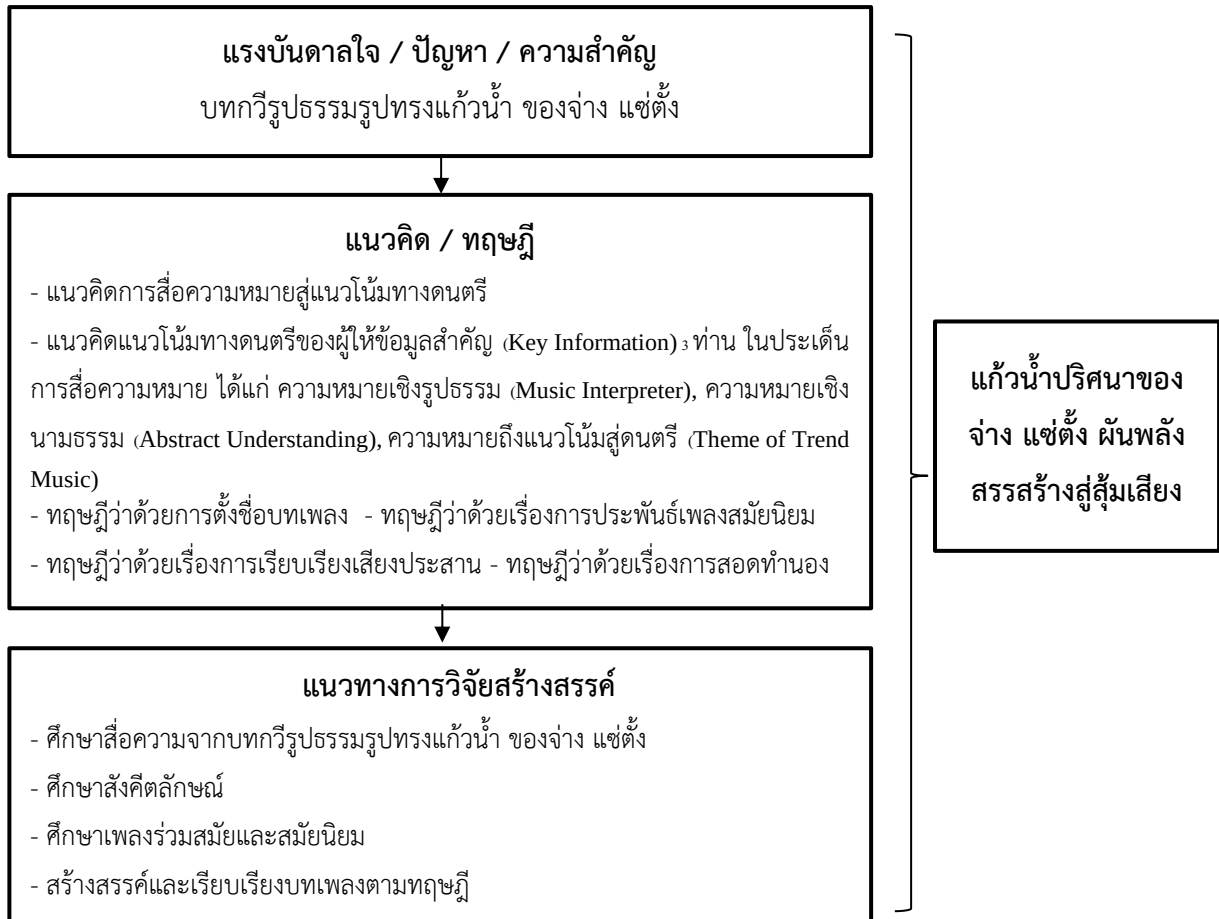
1. เพื่อสร้างสรรค์บทเพลง “แก้วน้ำปริศนา” ในลักษณะดนตรีร่วมสมัย
2. เพื่อนำไปบรรเลงด้วยวงสตริงคอมโบ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ (Creative research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาจากบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจำนง แซ่ตั้ง
2. ศึกษาทฤษฎีทางดุริยางคศิลป์ ว่าด้วยเรื่องการเรียบเรียงเสียงประสาน การสอดทำนอง การประพันธ์เพลงสมัยนิยม
3. สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความหมายของบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ (การสื่อความหมาย), ความหมายของกวีรูปธรรมในความหมายของผู้ให้ข้อมูลแต่ละด้าน ได้แก่ ความหมายเชิงรูปธรรม (Music Interpreter), ความหมายเชิงนามธรรม (Abstract Understanding), ความหมายถึงแนวโน้มสู่ดนตรี (Theme of Trend Music) โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และปรับปรุงตามคำแนะนำ
4. สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1. นักวิชาการด้านดนตรี 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม 3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อความหมายทางดนตรี คัดเลือกโดยพิจารณาจากผลงานวิจัยและผลงานสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง
5. เก็บรวบรวมและวิเคราะห์หาความสอดคล้องจากแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) กำหนดสังคีตลักษณะของงานสร้างสรรค์ให้มีความเหมาะสม โดยพิจารณาจากแนวความคิดการประพันธ์เพลงสมัยนิยม
6. สร้างสรรค์ผลงาน จากแรงบันดาลใจ แนวคิด และทฤษฎี นำบทเพลงให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำการบันทึกโน้ตเพลงสร้างสรรค์ และบันทึกเสียง
7. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์โดยการเลือกประเด็น ได้แก่ การดำเนินทำนอง คอร์ด เสียงประสาน
8. จัดทำรูปเล่มงานวิจัยสร้างสรรค์
9. เผยแพร่ผลงานการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การประพันธ์เพลง

ผู้วิจัยได้ศึกษาการประพันธ์เพลงสากลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนสาขาดนตรีในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการและกระบวนการในการประพันธ์เพลงตามแบบสากล และศึกษาวิเคราะห์แนวคิดของผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ การประพันธ์เพลงร่วมสมัยโดยการสื่อความจากบทกวีรูปธรรมต้องมีความเข้าใจการสื่อความทั้งด้านนามธรรมและรูปธรรม เพื่อวิเคราะห์หาความสอดคล้องในการกำหนดโครงสร้าง ลักษณะทำนอง การประสานเสียง และองค์ประกอบอื่น ๆ กับอารมณ์เพลง (สุชาติ แสงทอง, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2566) ผู้วิจัยได้ศึกษาบทกวีรูปธรรมและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรม พบว่าการสื่อความของบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำนั้น นอกจากการสื่อความของกลุ่มคำที่เป็นนามธรรมแล้ว การสื่อความจากรูปทรงและการวางองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมก็สำคัญ จากบทกวีรูปธรรมเป็นการสื่อความถึงผู้คนที่ใช้ชีวิตและมีวันเวลาที่คอยทำให้ชีวิตของผู้คนนั้นลดลง มีแนวโน้มสู่ดนตรีที่แบ่งออกตามกลุ่มคำ

ทั้งสามและลำดับดังนี้ คือ ชีวิต แต่แรกเกิดไปสู่ชีวิตในอนาคต, คน ผู้คนที่มีชีวิตมีความเข้มแข็งเพื่อชีวิตตนเอง, วันเวลา มีความหลากหลายในแต่ละช่วงเวลา (ศักดิ์สิริ มีสมสืบ, สัมภาษณ์, 20 ตุลาคม 2566) และพบว่าจากทฤษฎีสามารถสื่อความโดยแบ่งท่อนเพลงตามคำที่ใช้และมีแนวโน้มทางดนตรี คือ คน มีความหลากหลายเปรียบถึงทำนองที่กระชั้นสลับกับทำนองเสียงยาว แสดงถึงความหลากหลาย อาจเลือกใช้บันไดเสียงไมเนอร์ (Minor scale), ชีวิต ในแง่ของปรัชญา คือ ความสุข ทำนองที่ใช้ควรให้ความสว่าง แสดงถึงความสดใส อาจเลือกใช้บันไดเสียงเมเจอร์ (Major scale), วันเวลา มีมาตราเป็น วินาที, นาที, ชั่วโมง และวัน อาจใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time signature) ที่หลากหลาย การกำหนดแนวเพลงอาจมีได้มากกว่าหนึ่งแนวเพลง เช่น เพลงป๊อป เพลงร็อก ในเพลงเดียวกัน (มนัส แก้วบุชา, 6 พฤศจิกายน 2566) ทั้งนี้ต้องใช้หลักการประพันธ์เพลงและสร้างสรรค์ทำนองให้สามารถสื่อความบทกวีวรรณรูปทรงแก้ว ของจาง แซ่ตั้ง

ผู้วิจัยได้ศึกษาการประพันธ์เพลง พบเอกสาร งานวิจัย บทความต่าง ๆ ที่สอดคล้องกัน (อรอุษา หนองตรุด. 2560 : 4, วิภัทร์ ลีลาประศาสน์. 2553 : 3, ดร.ณิ อนุกุล. 2564 : 4) โดยสรุปหลักการประพันธ์เพลงได้เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ศึกษาข้อมูลที่จะนำมาเป็นแนวคิดหลัก และกำหนดโครงสร้างรูปแบบทางดนตรีตามแนวคิดของผู้สร้างสรรค์ 2. กำหนดกลุ่มเครื่องดนตรีที่ทำหน้าที่กำหนดจังหวะ บรรเลงแนวทำนองหลัก และแนวประสาน 3. แต่งทำนองที่สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักการประพันธ์เพลง 4. เรียบเรียงเสียงของเครื่องดนตรี และสร้างพื้นผิวดนตรีด้วยเทคนิคต่าง ๆ ในการจัดวางด้วยวิธีการที่แตกต่างหลากหลาย 5. ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง 6. นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยขั้นตอนทั้งหมดนี้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ครั้งนี้

ผลการวิจัย

งานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จาง แซ่ตั้ง ผันพลังสร้างสรรค์สู่สัมผัสเสียง” มีโครงสร้าง ABCDA อยู่ในอัตราจังหวะ $\frac{4}{4}$, $\frac{7}{4}$, $\frac{6}{4}$ และ $\frac{12}{8}$ บนบันไดเสียงหลัก C เมเจอร์ และ E ไมเนอร์ ความเร็วของเพลงมีความเร็วของโน้ตตัวดำที่ 80 Bpm และ 160 Bpm ใช้คอร์ดทาบ 7 และคอร์ดทาบ 9 โดย

ตอน A มีห้องเพลงจำนวน 22 ห้องเพลง บรรเลงโดย กลองชุด กีตาร์เบสไฟฟ้า กีตาร์ไฟฟ้า คีย์บอร์ด ทรัมเป็ต ทรอมโบน และเทนเนอร์แซกโซโฟน ดำเนินทำนองโดยกีตาร์ไฟฟ้า ความเร็วของเพลงมีความเร็วของโน้ตตัวดำที่ 80 Bpm อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ มีการดำเนินคอร์ด $F^{maj7} / C^{maj7} / F^{maj7} / C^{maj7} / Bm^{7(b5)} / G / C^{maj7}$ เป็นการใช้คอร์ดซ้ำ และขยายตอนเพลงในช่วงเคเดนซ์ด้วยคอร์ด $Bm^{7(b5)}$ ทำนองหลักเป็นทำนองที่ผสมผสานสำเนียงแบบดนตรีไทยเดิมและดนตรีสากล เน้นโน้ตในคอร์ดบนจังหวะสำคัญใช้ทำนองแบบกระชั้นสลับกับทำนองเสียงยาว และมีการสอดแทรกทำนองของกลุ่มเครื่องทองเหลืองและเครื่องลมไม้ เน้นการประสานเสียงบนโน้ตของคอร์ดเป็นส่วนใหญ่ ทำนองของตอนนี้สื่อความถึงชีวิตให้ความรู้สึกสดใส

Keyboard

Guitar 1

Fmaj7 Cmaj7 Fmaj7 Cmaj7

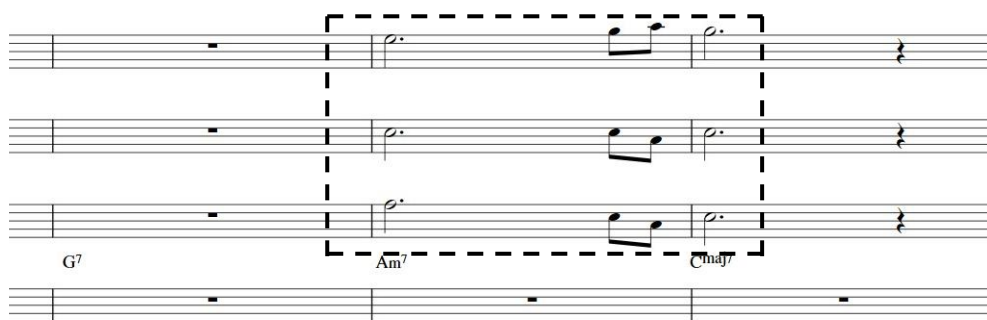
ภาพที่ 3 การดำเนินทำนอง ตอน A

Fmaj7 Cmaj7 Fmaj7 Cmaj7

ภาพที่ 4 การสอดแทรกทำนองของกลุ่มเครื่องทองเหลืองและเครื่องลมไม้ ตอน A

ตอน B มีห้องเพลงจำนวน 18 ห้องเพลง ดำเนินทำนองโดยกีตาร์ไฟฟ้า ใช้บันไดเสียง C เมเจอร์ การดำเนินทำนองมีทำนองกระชั้นเป็นส่วนใหญ่ มีการสอดแทรกทำนองของกลุ่มเครื่องทองเหลืองและเครื่องลมไม้ การดำเนินคอร์ด $Dm^7 / G^7 / Am^7 / Cmaj^7 / Dm^7 / G^7 / Am^7 / Gm^7 / Fmaj^7 / A^{bmaj7} / G^7$ โดยห้องเพลงที่ 30 เครื่องดนตรีทุกชิ้นบรรเลงด้วยโน้ตเสียงยาวเพื่อเตรียมเข้าสู่ ตอน C ทำนองของตอนนี้สื่อความถึงคนให้ความรู้สึกมั่นคง

ภาพที่ 5 การดำเนินทำนอง ตอน B

ภาพที่ 6 การสอดแทรกทำนองของกลุ่มเครื่องทองเหลืองและเครื่องลมไม้ของ ตอน B

ตอน C มีห้องเพลงจำนวน 26 ห้องเพลง ใช้กีตาร์ไฟฟ้าดำเนินทำนอง มีการเปลี่ยนบันไดเสียงเป็น E ไมเนอร์ อัตราความเร็ว 160 Bpm การดำเนินคอร์ด Em / Em / Em / Em / Em / Em / Fm / Fm / Em / Em / Fm / Fm ในตอน C นี้จะใช้เครื่องดนตรี กลองชุด กีตาร์เบสไฟฟ้า กีตาร์ไฟฟ้า บรรเลงเท่านั้น โดย 4 ห้องเพลงแรกมีการใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะสลับกันระหว่าง $\frac{7}{4}$ และ $\frac{6}{4}$ เมื่อเข้าสู่ห้องเพลงที่ 5 มีการเปลี่ยนเครื่องหมายกำหนดจังหวะเป็น $\frac{12}{8}$ การดำเนินทำนองมีทำนองกระชั้นเป็นส่วนใหญ่ ทำนองของตอนนี้สื่อความถึงวันเวลาให้ความรู้สึกหลากหลาย

ภาพที่ 7 การใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะของ ตอน C

ภาพที่ 8 การดำเนินทำนองของ ตอน C

ตอน D ในตอนนี้ผู้สร้างสรรค์มีความประสงค์ให้กีตาร์บรรเลงโดยใช้คิตาบฏิกาน มีห้องเพลงจำนวน 17 ห้องเพลง อยู่บนบันไดเสียง C เมเจอร์ ใช้เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{4}{4}$ อัตราความเร็ว 80 Bpm การดำเนินคอร์ด F^{maj7} / C^{maj7} / F^{maj7} / C^{maj7} / F^{maj7} / C^{maj7} / Bm^{7(b5)} / E⁷ โดยเปลี่ยนคอร์ดในห้องเพลงที่ 16 ของตอนเป็นคอร์ด G และจบตอนด้วยคอร์ด C^{maj7} เป็นการถ่ายทอดอารมณ์ของผู้บรรเลง ณ เวลานั้น เมื่อจบตอน D ย้อนความและจบด้วยตอน A

ผลงานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จ่าง แซ่ตั้ง ผันพลังสร้างสรรค์สู่สัมผัสเสียง” สามารถถ่ายทอดและสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกได้ตามกรอบที่วางไว้ จากการนำไฟล์เสียงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านได้รับฟังและทำการวิจารณ์ พบว่าองค์ประกอบของงานสร้างสรรค์ สามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกตามกรอบที่วางไว้ได้จริง

โน้ตผลงานสร้างสรรค์ แก้วน้ำปริศนา

แก้วน้ำปริศนา The Mysterious Glass

♩ = 80

A

Trumpet 1

Tenor 1

Trombone 1

Guitar 2

Syn Strings

Keyboard

Guitar 1

Bass Guitar

Drum Set

2

To Coda

B

Tpt. 1

Tenor 1

Tbn. 1

Gtr.

Str.

Kbd.

E. Gtr.

Bass

Dr.

19

3

Tpt. 1

Tenor 1

Tbn. 1

Grtr.

Str.

Kbd.

E. Grtr.

Bass

Dr.

25

4

Tpt. 1

Tenor 1

Tbn. 1

Grtr.

Str.

Kbd.

E. Grtr.

Bass

Dr.

32

5

Tpt. 1

Tenor 1

Tbn. 1

Grtr.

Str.

Kbd.

E. Grtr.

Bass

Dr.

Distortion

Syn

1. = 160

6

37

Tpt. 1
Tenor 1
Tbn. 1
Gtr.
Str.
Kbd.
E. Gtr.
Bass
Dr.

7

43

Tpt. 1
Tenor 1
Tbn. 1
Gtr.
Str.
Kbd.
E. Gtr.
Bass
Dr.

rit. J = 80

8

52

Tpt. 1
Tenor 1
Tbn. 1
Gtr.
Str.
Kbd.
E. Gtr.
Bass
Dr.

D.S. al Coda

58 rit.

Tpt. 1
Tenor 1
Tbn. 1
Gtr.
Str.
Kbd.
E. Gtr.
Bass
Dr.

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยตอบตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างสรรค์บทเพลง “แก้วน้ำปริศนา” ในลักษณะดนตรีร่วมสมัย

จากการสื่อความบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจาง แซ่ตั้ง ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดอารมณ์เพลงของแต่ละตอนถ่ายทอดออกมาเป็นทำนองที่ผสมผสานสำเนียงทำนองแบบไทยเดิม และสากล สะท้อนบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ คอร์ดรองรับทำนองเป็นคอร์ดทาบ 7 และอัตราจังหวะที่หลากหลายที่ส่งเสริมทำนองให้แสดงอารมณ์ที่เด่นชัดถึงอารมณ์สดใส มั่นคง หลากหลาย และผู้บรรเลงยังได้ถ่ายทอดอารมณ์ ณ เวลานั้น โดยใช้คีตปฏิภาณด้วย

2. เพื่อนำไปบรรเลงด้วยวงสตริงคอมโบ

งานสร้างสรรค์ “แก้วน้ำปริศนาของ จาง แซ่ตั้ง ผันพลังสร้างสรรค์สู่สัมผัสเสียง” สามารถถ่ายทอดและสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกได้ตามกรอบที่วางไว้ จากการนำไฟล์เสียงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านได้รับฟังและทำการวิจารณ์ ซึ่งพบว่าองค์ประกอบของงานสร้างสรรค์ สามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกตามกรอบที่วางไว้ได้จริง ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดรูปแบบของวงดนตรีคือ วงสตริงคอมโบ ซึ่งประกอบด้วย กลองชุด กีตาร์เบสไฟฟ้า กีตาร์ไฟฟ้า เปียโน ทรัมเป็ต ทรอมโบน และเทนเนอร์แซกโซโฟน ดำเนินทำนองหลักโดยกีตาร์ไฟฟ้า ซึ่งเป็นรูปแบบวงดนตรีที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน นอกจากนี้สามารถปรับเปลี่ยนเครื่องดนตรีตามความเหมาะสมได้

จากผลการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก เกตุพระจันทร์ จากดุซงญนินพนธ์ การประพันธ์เพลง: เทพยดินแดน “เชียงราย” สำหรับวงแจ๊สสองซอมเบิลร่วมสมัย เป็นการประพันธ์บรรยายพรรณนาเปรียบเปรยถึงตำนานความเชื่อ เหตุการณ์ สถานที่ และความประทับใจต่างๆ เหล่านั้นที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงรายทั้งอดีตและปัจจุบัน โดยรูปแบบการประพันธ์จะเป็นการผสมผสานของลีลาดนตรีพื้นบ้านล้านนาและดนตรีแจ๊ส ทั้งนี้จะแบ่งประเด็นในการศึกษาออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ด้านแนวคิดการประพันธ์ ลีลาสำเนียงเสียงพื้นบ้านล้านนา และแนวคิดการประพันธ์ลีลาเสียงดนตรีแจ๊ส รวมถึงอิทธิพลของดนตรีอื่น ๆ

ที่ส่งผลต่อวิธีการประพันธ์ ตลอดจนแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์นี้ (ดิเรก เกตุพระจันทร์, 2563: 5) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชินภัทร เจริญรัตน์ จากวิทยานิพนธ์บทประพันธ์เพลง “ไตรลักษณ์” บทเพลงสำหรับออร์เคสตรา (orchestra) เป็นบทประพันธ์เพลงในแบบของดนตรีนามธรรม แนวคิดหลักที่มีอิทธิพลต่อบทประพันธ์เพลงนี้คือไตรลักษณ์เป็นลักษณะ 3 ประการของสิ่งปรุงแต่งทั้งหลายเมื่อสิ่งปรุงแต่งทั้งหลายได้ถูกกฎสูงสุดของธรรมชาติปรุงแต่งให้เกิดขึ้นมาแล้วก็ต้องมีลักษณะ 3 ประการนี้อยู่ด้วยตลอดเวลา ซึ่งได้แก่

1. อนิจจัง Anicca คือลักษณะไม่เที่ยงหรือไม่สามารถอยู่ในสภาพเดิมได้ตลอดไป
2. ทุกข์ Dukkha คือลักษณะต้องทนหรือสภาวะที่ต้องทน
3. อนัตตา Anatta คือลักษณะไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง

จากบทประพันธ์นี้ผู้ประพันธ์เลือกใช้เสียงเป็นสัญลักษณ์ที่สามารถถ่ายทอดพุทธปรัชญาโดยสื่อด้วยเสียงต่าง ๆ ดนตรีลักษณะนี้จึงเป็นดนตรีนามธรรม เนื่องจากดนตรีถ่ายทอดออกมาจากส่วนลึกของจิตใจ ไม่ใช่มาจากภายนอกจิตใจของผู้ประพันธ์ (ชินภัทร เจริญรัตน์, 2561: 1)

การสร้างสรรค์บทเพลงกัณท์ปริศนามีแรงบันดาลใจจากบทกวีรูปธรรมรูปทรงกัณท์ของ จ่าง แซ่ตั้ง เป็นผลงานดนตรีร่วมสมัยสำหรับวงดนตรีสตริงคอมโบ ซึ่งผู้สร้างสรรค์ใช้พื้นฐานทางดุริยางคศิลป์สร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้ทันกับยุคสมัยและเป็นแนวทางในการศึกษาทำให้ผู้ศึกษาหรือผู้สนใจสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ ผู้วิจัยมีข้อกำหนดในการศึกษาบทเพลงกัณท์ปริศนา 2 ประการคือ ประการที่หนึ่งการบรรเลงที่สื่อความตามที่คุณผู้สร้างสรรค์กำหนด และการบรรเลงโดยใช้คีตปฏิภาณ ประการที่สองเพื่อให้งานสร้างสรรค์เข้าถึงง่ายเหมาะสมและทันต่อยุคสมัย และเป็นการทำนุบำรุงวงการดนตรีไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1. จากการศึกษาการสื่อความบทกวีรูปธรรมรูปทรงกัณท์ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการศึกษาการสื่อความ โดยการสื่อความมีหลายแง่มุมควรต้องศึกษาทั้งด้านนามธรรมและรูปธรรม, แนวโน้มทางดนตรีที่สอดคล้องและอารมณ์เพลงที่เหมาะสม
2. การวางโครงสร้างของงานสร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกโครงสร้างของรอนโดเป็นโครงสร้างหลัก เนื่องจากมีการย้อนความบางตอน ผู้ฟังสามารถจดจำทำนองได้ง่าย เพื่อหลีกเลี่ยงความเบื่อหน่ายในการซ้ำของทำนอง ควรมีที่ค่อนข้างมากกว่าการย้อนความ
3. การเลือกประเภทของวงดนตรี ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกรูปแบบวงสตริงคอมโบ เพื่อให้เหมาะสมและเข้ากับยุคสมัย สามารถเพิ่มหรือลดจำนวนของเครื่องดนตรีได้ตามความต้องการและความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ผู้สร้างสรรค์ได้แรงบันดาลใจและสื่อความเฉพาะบทกวีรูปธรรมรูปทรงแก้วน้ำ ของจาง แซ่ตั้ง ในการสร้างสรรค์ครั้งต่อไปควรหยิบยกผลงานอื่น ๆ เพื่อความหลากหลายและประโยชน์ทางการศึกษามากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษางานสร้างสรรค์ในรูปแบบดนตรีร่วมสมัยและสมัยนิยมเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาดนตรีร่วมสมัยให้หลากหลายและน่าสนใจขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤติน นกแก้ว. (2563). *การวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของ ประภาพร ชมดาวรร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชามนุษยดุริยางควิทยา. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- จาง แซ่ตั้ง. (2553). *บทกวีของฉันทัน: จาง แซ่ตั้ง*. กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.
- ชินภัทร เจริญรัตน์. (2561). *บทประพันธ์เพลงมหาบัณฑิตนิพนธ์: "ไตรลักษณ์" บทเพลงสำหรับบอร์เคสตรา. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ดรุณี อนุกุล. (2564). *ดุष्ฎินิพนธ์การประพันธ์เพลง: จิตวิญญาณ ลีลา อารมณ์ "ขนมสงขลา" สวีทสำหรับวงไวโอลินซอมเบล. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรดุष्ฎินิพนธ์. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ดิเรก เกตุพระจันทร์. (2563). *ดุष्ฎินิพนธ์การประพันธ์เพลง: เทพยดินแดน "เชียงราย" สำหรับวงแจ๊สซอมเบลร่วมสมัย. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรดุष्ฎินิพนธ์. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นวภู แซ่ตั้ง. (2562). *จาง แซ่ตั้ง กับ โลกศิลปะก่อนและหลัง 14 ตุลาฯ 16. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 15 (2), 114.*
- ภูเข บณสายธาร. (2555). 22 ปี มรณกาล จาง แซ่ตั้ง "เพราะฉันต้องการที่ว่างของฉัน". *ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566. แหล่งที่มา: <https://prachatai.com/journal/2012/09/42464>.*
- วิภาทร ลีลาประศาสน์. (2553). *บทประพันธ์เพลง การมีชีวิต: จากเรื่องจริง. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

- ศรีสุรา เข้มทอง. (2556). อิทธิพลวัฒนธรรมจีนในงานจิตรกรรมของ จ่าง แซ่ตั้ง. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต. สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์. ภาควิชาทฤษฎีศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรอุษา หนองตรุด. (2560). ดุษฎีนิพนธ์การประพันธ์เพลง: “มรรคาแห่งโชคชะตา” แฟนตาเซียสำหรับวงซิมเบอรัองซอมเบลอ. วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์. คณะศิลปกรรมศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.